

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА ІІІ ПЛЕНУМ

НОВКЪОСТА А. С. ТРОФИМОВА ДОКЛАД

«КПСС Программни Уставни проектта ювча хана тийннча предложенишкн мечанешкн хьажма даьча гүлакхий хьажма» доклад йир КПСС Нохч-Гіалгіай обкома хьалхарча секретара нов. А. С. Трофимова.

Советски Союз Коммунистически парте XXII-га сьезд, аьлар цо, дерригдунен исторен чухь хоадамболлаш дола даьча лоацаш йолча лоархамерча соьбытх я. Уж тайпа соьбытх белгаллаш хилар, пар идех дунне хувиаш бола сийлахь-бокка материальни низ хулаш хилар.

«Даухарга шераш, дарга бля шераш, — яьхад Н. С. Хрущева, — цьабакьда шоашта даьча гүлакха хам беш болча нах цлакха бийдургац 1961 шера октябр, йицлургац Іаламате члоагІа барт тайнача хьале КПСС Программни — коммунизм хьалъяре программни тийнча вай парте сьезде».

Вай партена дола закон да коллективно кулгалдара ленински принципаш чакйохилга, хьалъяца парте айхча буьзам хулга. Цьаб-цаї чурча а араьхарча а политикна докка дош дац парте коллективно ца дуваш. Традици а хинна длаьтдац парте сьездашка, Центральни Комитета Пленумашка, СССР Лаькхьарча Совета сессиякна хьостайдацІа тІаьхьаш дола дешаь ерригача парте а дерригача хьалъя а шерра дувцила.

Программни Уставен проектта шерра ювчаш шийн ахи бутт байкхар, хьалъа нах члоагІа даьча а лаяьдар, Берригача мехка санна, Нохч-Гіалгіай АССР-е а члоагІа йицлар Программни Уставен проектта ерригача юхьанцарча партияни организацией соборенча, районни, городской, областной партияни конференциякна. 48 эзарнега кхоачаш саг вар цига даьча лоацаш, 7200 совгІа саго кьамаль дир. Уж документаш дуваш цу тайпарна цай ах эзар совгІа кьаьгамхой собрани йир предприятешка, колхозашка, профсоюзни комсомольски организациешка. Цига вьашагІиьтІа 200 эзар гарген кьамаль деш 7 эзар гарген саг вар.

Цул совгІа, республикански газеташка а радиовещаней телевиденей комитетга а ши эзар гаргагІа писмо денад парте Программни Уставен проектта кьаьхьаь, царех кепе теа араьдкхар а радио цун телевиденей гІолла дийдишар а 1600 совгІа писмо да.

Сакхетам лаькха болча, кьаьхьаьмхошта шой хьамсарча парти боарам боацаш члоагІа дукха эьача, семилетка задаьнеш толаме кхоачашьар дукха лоаттабеча кьовсаме политический кьаьхьаьм хьинар айденнача хьалашка чакьдаль парте исторический документаш коллективно дувцила. Дукха лоархамера предложенишкн критический замечанешкн елар боахаме култураи строительстваш дешаьх, бахача наьха вахара хьал тоаьдарча а царна эьарашкн цар длаьхарашкн кхоачашьарча а, республика партияни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацией балха юкьера кхоачамбоацараш длаьхараш а лаяьча.

КПСС XXII-ча сьезде союзни республикай компартей ЦК-ашта, парте крайкомаштени обкомаштени тІаьдлацІа парте Программни Уставен проектта ювча хана хьатийннча ерригача замечанешкн предложенишкн хьожилга, кхоачамбоацараш длаьхараш де дезар дегІа, шоаш дьар партияни пленумашка, конференциякна, КПСС Центральни Комитетага длаьхойтила.

Докладчикно йоах, еррига предложенишкн критический замечанешкн хьажма йоагІаьча организацией хьажма а хьажма кьостайаш.

Совнархозан цун предприятештени йоагІаш я планаш уьтвачеи материально-технически Іалашо ечен хана нийслуш дола кхоачамбоацараш длаьхараш тІаьрзаш йола дукха предложенишкн цар дувцар производстваш вьаштхьаькхар гүлакх тоаьдла, технологи эьргайоахш тоаьла, производственишкн процессашта механизацией автоматизаци елга, араьцаш йола продукци дикгаІа хулийтила а из якьхарга длаьбода мах лобелга а да.

Иштта, масала, Старопромысловски, Сунженски, Заводской районни партияни соборенешкн конференциякн болх беш йолча кьаьнача скважини фонда болх тоаьдара дешаь гІеттдир. Буровой организацией болх кхоачамбоацараш хилара кьаьстца члоагІа уйла тІаьхьаьт еьилга белгалдир.

Мехкдаьтца доакьакхен газонни промышленностка коммунисташа яь критический замечанешкн чакйохилга, хьалъяца парте айхча буьзам хулга. Цьаб-цаї чурча а араьхарча а политикна докка дош дац парте коллективно ца дуваш. Традици а хинна длаьтдац парте сьездашка, Центральни Комитета Пленумашка, СССР Лаькхьарча Совета сессиякна хьостайдацІа тІаьхьаш дола дешаь ерригача парте а дерригача хьалъя а шерра дувцила.

неш чакйохилга балхаш даяьд йиштта, 1961-ча шера декабрь КПСС Грозненски горкома бюрос «Старогрознефти» «Октябрьнефти» бурув деттача конторай гүлакхаш текхар, цар гүлакхаш хІанз тоалуш латт, бурув тохара планаш кхоачашьо.

Длаьхача шера бокка болх баьб, алаьца дукха йоагІаш хиннача, мехкдаьтца арайоаьгІаьча газаш пайда эьара. Мехкдаьтцен газ турбаька гІолла цьан длаьхитара хьалъягІаьтца а яь балха юкьейнхьаь схема пайда а нийа нояьре Хаян-Корта майда тІара деррига алаш доадир. Цо торо хилитар хьы тІа а ден-бус 200 эзар кубометрал дукхагІа газ якькха.

Цьабакьда, бурув тохара балха юкьера хьал длаьх а ладара да. Дуккхача контораька, хьалъа а санна, лоах латт кьаьхьаьм технологический дисциплина.

Цун лоархам а баь, парте обкома бурув деттача организацией республикански актив йир, цига члоагІа доаьшаш хьажар бурув деттача организацией балхаш кхоачамбоацараш хилара баьханашка, кхоачамбоацараш длаьхараш де деза гүлакхаш белгалдаьхар.

Дукха критический замечанешкн предложенишкн еьнаьр промышленни предприятеш тІаьхьаьйиьла длаьдкхараша деша хьаьхьаь.

Хьалъа а гучох, йоах докладчикно, цьабакьда кулгалхой яьча критиках нийса вьыволаш е Іемабац, шойа предприятеш тІаьхьаьйсарга баьнаьб уж, болх инициатива йоаьш, мела бо.

Шойа балха стиль тохкиьла, предприятеш тІаьхьаьйсарга длаьдкхараша уйла йойла новкьосташа Яковлева — сплюьдйой фабрика директора, Колесникова — тарно-мебельни комбината управляюще, Назарова — Грозненски химический завод директора, Марченко — электромеханический завод директора, Штейнберга — совнархоза кога гІирс беча фабрика директора.

Совнархоза, министрствай кулгалхоька, предприятеш директорашка планаш кхоачаш ца яьрах шоаш партияни бехтокхара хилар длаьхитга деза, парте райкомашка цу предприятешка кьаьстца тІаьхьаьм лоаттабеча беча.

Парте обкомо, горкомо, республика Министрий Совето кхоачашьар Первомайски, МагІалбача районни а областной а конференций делегатаька, Шаьлински шекара заьвда, Заводской района болхлоьша бахача транспортца Іалашбелга тоаьдара, муьхаш дла-юха кьаьхьар даяьке порядок яра хьаьхьаьра критический замечанешкн. Длаьх йодача хана а тІаьгІертга кхоачаше деза из дош, ерригача автохьайтвашка дикна болх бергболлаш гүлакх вьаштхьаькхар длаьча деза.

Г-18 яа установка йоаьра дош дуккхазга гІеттаьдъ крекинг-завода болхлоьшен инженерно-технический болхлоьшен.

Хьалъа боахаме Совето 1961 шера 14 декабрь дийдар из дош, цу установка дуккха узлаьш аппараташкн тоаьш эьргайхара кьы тІа а средстваш хьожайир.

Цьабакьда, консонагревателни пиьшкан дом лувчача системанеш эьаь чертежаш хІанзалца хьа ца деннача «Гипрогрознефти» бехках, хьалъа иштта «Красный молот» яьча завод аппараташ оттаьлга дохадарх Іаламате мела ду балхаш. Г-18 яа установка тоаьш эьргайхара кьаьстца тІаьхьаьм лоаттабеча беча нов. Пальчикова.

Цьенхаштца нах шоашта разьа боацаш хьамаш дуккхазга хьезад планаш кхоачаш ца еча, нах чубаьх цІенеш експлуатаци длаьлугІа дохадеча, беш болх болх дикга а беча гІиьшлон организациешка.

Республика промышленностка балхаш дуваш нов. Трофимова йоах, болхлоьшен инженерно-технический болхлоьшен хьинаре болх бар баьхан долаш, цо толаьча кхоачашдир шийна хьалъашка оттаьдъ декхараш. Предприятешка йоаьлй дуккха керда прогрессивни технологический процессаш, хьалъй длаьх а мехкдаьтца доакьакхен нефтехимический промышленностка длаьхача бокка лоархам болла тоаьш агрегаташ, механизмаш, прибораш.

1961 шера валови продукци араьцарча план 102,6 процент кхоачашьар республика промышленностка. 1960 шера хинначул промышленнишкн производстваш обьем 11 процент совгІа лаяьхьаней. Дикна тІаьхьаькхачьар кьаьхьаьм оьсарле лаяьхьар, продукцга длаьбода мах лобхара заданеш, планал совгІа 10,240 эзар сом мах бола продукци якькхай.

Республика хьалъа боахам длаьгаьлаьбара пачаьхьаькхен планаш ух шера валови продукци обьем 14,7 процент

лактье дерлї, цунца совнархозе гІолла 15,2 процент а еш. Химический промышленностка производстваш 62 процент лакхлурга, 1965 шера, вешта аьлча, семилетка йистейоаьла шера хурьболча боарамал дукхагІа доакьакхара мехкдаьтца. Парашин 50 проценти геттара дикна дола бензинаш 35 проценти дукхагІа доакьакхара. ДукхагІа доаьхарга хьалъа дукха эьа тоаьраш: хьайбай даяьтца 15 процент, ганарий даяьтца 35 процент, мебель 20 процент. 1961 шера хинначул кьаьхьаьма оьсарле совнархоза промышленностка 6,6 проценти моттерга Советий промышленностка 3,4 проценти лакхлургаь.

Длаьх докладчикно йоах, КПСС XXII сьезде материалаш ювчаш шоаш даяьча кьаьмашашка республикерча кьаьхьаьмхошта кьаьстца теркам тІаьхьаькхаш дийдар юрта боахам дегІа боаьлаьра дешаь. Юртабоахаме производстваш дегІаьлаьлаьра йолаьш йолча йокьийкхча торонех пайда эьара хьаьхьаь, кьаьхьаьма оьсарле лактьяьр, продукцга длаьбода мах лобхара наьхьаьх предложенишкн тийлар.

Яьча критика хьажма хьамаш длаьхача лаяьттай структура юха а хьажачул тІаьхьаькхаш республикерча колхозашкн совхозашкн члоагІа кезиьлй кІезига продукт лш йола културештар, хьалъа дукхагІа лаяьхьаькхаш, шекара свекла, бобоьй яьраш санна йола маьхьара културештар.

Хьанз оттаьлча структураш 1962 шера дерригача оаьхача лаяьттах хьажкиьл уьдленй доьзал 31,5 процент, длаьхача шера 25,7 процент мара ца хиннача, шекара свекла (фабрикани а доакьара лаяьхьар а) длаьвурга 15 эзар гектар. Производстваш юкьеьх керда културештар: горох, чина, бобаш, 3200 гектар лаяьтца кьаьстдаьд уж длаь. КІезига хьужьаьш йола цьан шера баьлш кІезиьлй, дерригача оаьхамаш 1,8 процент мара длаьлоаьргадц цар, хьалъа дуккхача шерашка тІаьвля баьцаш длаьохаргьа.

Шоаш даяьча кьаьмашашка коммунисташа дийдар кьаьстцаьхьаьчча боахамашта а барчача района а доаьлаш дола хоадамболлаш дола дешаь. Иштта, масала, Надтеречни района парторганизаци члоагІа саьгота яь Надтеречни канал длаькхараша проекта гүлакхаш. Таьхан длаьла йиш йолаш да 16,5 миллион сом беррига сметни мах бола Надтеречни канал доакьакхилга капиталовложеней план юкьейнхьад, аьнна.

Ух шера канал даькхараша 2 миллион сом кьостайдаьд. Цу средствашкн дергда магистральни канал даькхараш ду лаяьттаран балхаш, хьаьргьа «Малау» яьча суьхареьх гІолла дюкер. Тираьцара канал болх бе долаьдлитта ха 1965 шу оттаьдъдъ.

Каргалински партияни организаци дуккхазга а гІеттаьдъ Сулу — Чубутински массив хий дехка оросителни сеть тоаьш эьргайхара дош. Проектно-изыскательни балхаш дара хин боахаме управленея ух шера 7 эзар сом хьождаьд.

Хий дехка керда гІиьшлош хьалъяьца цьанна хий дехаш долаш долча лаяьттах члоагІа дикгаІа пайда эьаргболга хьад да гүлакхаш динза даргдц.

Лоаман а кьыча а районаьшкн кьаьхьаьмхой члоагІа даьга доаьлаш баь лакхача лоаьмашка боккаьча маьхьара даьгІеьнаш кьараьзарла гүлакхаш. Царех пайда эьара болх хІанз длаьболаьнаьб. Длаьхача шера лоаьмашка дехад хьалхарча километраш наькьаш, хьалъа иштта тІаьллад массехк гІий а. Ух шера дикка дукхагІа дергда уж балхаш.

Длаьх нов. Трофимова ший докладта тІа дувц, юрта боахаме специализаци, яра, производственишкн объектш хьалъяра, колхозашкн совхозашкн материально-технический Іалашьар, лаяьттах пайда эьилга тоаьдара даяьттах баь балхаш. Из бокка болх а ба, хадданза эьргабоаьш тоаьб бечаь а ба.

КПСС ЦК мартовски Пленум юрта боахаме болхлоьшта хьалъашка оттаьдъ ялат, дукхашура, кьийлола продуктш йоаьхилга сикха лакхдара хьаьхьаьра декхараш, кердача а дикгаьча а тайпарна юрта боахаме кулгалдара система хьаьлй. Пленума решенишкн толаьча кхоачашьар — республика партияни советскии организацией дуккха дехкар.

Длаьх докладчикна дувц городаьш, юрташ тоаьш хьожьш, бахача наьха хьашташ дикгаІа кхоачашдеш баьча балхаш.

1961 шера республика роз-школашкн берий учрежденишкн хьалъеш а дуккхача смнаьх заньтеш елга длаьдкхараш а. Ух шера дукхагІа хул школаш дукх, ганарий даяьтца, шекар, крупаьш, зип, дьарий, когагІирс, мебель, хьамаш ютта машинаш, радиоприемникаш, телевизораш, холодильникаш, кьидола тоаьраш.

Хьалъа дуккха эьача товарий лоархам а баь, моттигерча Советий промышленнишкн предприятешка 1960 шера денначул торговле организациешка длаьхача шера уж тоаьраш 14 процент дукхагІа деннад.

Длаьхача шера, торговле министрства торговле сеть 29 магазини ларекни лактьелар, царех гор. Грозне Иьштошкна 17 а йолаш. Республика дукхагІа йолча районаьшка районни исполкомийни городской Советийни торговле штатах йолаьш общественни отделеьш вьашагІаьхьаькхаш. Шойа болх тоаьмча а бу, бахача нах эьа кьачани промышленнишкн тоаьраш Іалашдеш тоаьдара торговле организациешка новкьостал а ду Ленински, Заводской, Гудермески, райисполкомийни торговле общественни отделеьш.

Цунца цьанна хІанз а дуккха магазинаш а товароборота планаш систематический кхоачаш ца еш, оттаьш товарий ассортимент йоаьш. Дикна доаьча а кьаьеннача фасонах дола а тоаьраш докха оттаьдеш моттигаш кІезига яь. Йидархоьшкн сов аьча доакьаш а доаьлаьлук кІезигагІа тоаьраш дусташа, спекулянтшкн дефинитни тоаьраш докхаш а моттигаш я, хІанз а длаьдкхакхадц растраьш еьленй хьамаш лаяькьаьлген, цо баха а боаьлаш эьгаькхуьл кьаьхьаьмхой.

Лоархам боллаш болх баьб

МЕХКДАЬТТАИ химический промышленностка болхлоьша дукха кхоачамбоацараш белгалдаьхар КПСС XXII сьездега нийчлуга хана, аьлар мехкдаьттан мехкдаьтца химический промышленностка болх лї й профсоюз обкома председател нов. Калугина. Уж кхоачамбоацараш дукхагІа раш сикха балха юкьера длаьдхар баьхан долаш а, хьалъа цьаь-йолча организационно-технически мероприяьтеш вьаштхьаькхаш баьхан долаш а, торо хилар семилетка кхоаьлагІа шера план ханал хьалъа кхоачашье. Цьабакьда, республика промышленностка болхлоьша уьттаьдъ цьаьдола дешаь да хІанз а кхоачашданза. Мехкдаьтца промышленностка болхлоьш диката, транспортца Іалашье, аьнна, соцам баь боллаше а из гүлакхаш хІанз а кхоачашдаьд республика транспортникаш. ДикгаІа вьаштхьаькхаша дезаш да ханнаьча болхлоьшта алаш хьаьтенилга а.

Нов. Калугина белгалдоакькх, совнархозо цьаьйолча предприятешка уьттаьш йола планаш, моттигерча хьал а ца доьзаш уьттаьш хилар. Цу гІулаькхо члоагІа новкьаьле ю социалистический яьх вьаштхьаькхашкн. Дукха-кхоачамбоацараш нийсул промышленностка балха юкье тайп-тайпарча предприятеш кулгалхой бехка а. ХІара болхолош белгалдаьх кхоачамбоацараш балха юкьера длаьдхара, хІара болхолош оттаьдъ дош, таьха а текна кхоачашдара хадданза йоаькхо а еза.

ПАРТЕ Грозненски горкома секретара нов. Симарина дийдар балха юкьера кхоачамбоацараш длаьдхара горкомо деш дола гүлаькхаш. Иштта дукха балхаш даяьд теоренешкн практиканеш юкьера буьзам длаьх кьы а члоаьгаьра.

Промышленнишкн предприятешкарча политпросвещенишкн система юкьеьра экономический школаьшкн, конкретни экономический семинарашкн шойа балха оьпыт ювчаш хиннаьш производстваш хьалъа латта 100 совгІа бола новатораш. ЧлоагІа теркам тІаьхьаькхаш парте горкомо коммунистический кьаьхьаьм бригадйиш ударникийни балха оьпыт йоаьра, из шергагІа балха юкьеьхара, хьалъа тайп-тайпарча предприятешка экономический конференцияш гүлгьара. Парте горкомо дикка тоаьбаьб пропагандистски кадраш кийчгьара болх а. Ух бетта нефтяной педагогический институтий марксизма ленинизма кафедрашка шера йола пропагандистски курсаш чакьхьохаргьа 200 саго.

Города парторганизациеша хІанз дикгаІа лелаьш массово политический болх. Цьабакьда, масаьлчла предприятешка вьаштхьаькхашаьц из болх кьаьхьаькхаш. Из кьаьгІа хьаьгІйт валови продукци араьцарча план кхоачаш ца еш 20 предприятеш йиса хиларо. Иштта ладара латт кагирхошта юкьера кьаьтма болх а. КІезига терко ю институтий общественни кафедрйиш Іилма-тоьхана институтий балха.

Дуккхазга а члоагІа критика яьлй парте горкома, — аьлар нов. Симарина длаьх, — аьтестический болх ледара лаяьлаьр баьхан долаш. Уж кхоачамбоацараш юкьера длаьдхара дукха балхаш ду хІанз парте горкомо.

Иштта хьинаре кьовсам лоаттабеча длаьхача замах юкьеьх длаьхача кьаьхьаьмхошара цар буьзам шербаьра.

Докладчикно белгалдоакькх, парте Программни ювча хана кьаьхьаьмхошаш яь критический замечанешкн предложенишкн лаяьхьаь Іомаьр партияни организацией лоархамера декхар хилар. Уж цІенхаштца теркал еча моттигашка дукха кхоачамбоацараш длаь доаьх, гүлакхаш дикка дикгаІа а лел.

Кхоачамбоацараш длаьдхараьн де лаяьхьаь гүлакхаш кхоачашдара хадданза тІаьхьаьм лоаттаьрен дукха парте обкомо, горкомашка, райкомашка партияни балха керда формаш юкьеьхуьл, дуккха коммунисташкн общественни хьисаьле партияни организациешка балхашка юкьеьуьз.

КПСС обкома бюрос ладийгІар ший балха тІаьхьаь общественни хьисаьле беш бола болх дегІаьбарах парте Наурский райкома яьча отьаьтга. Цу района дикна оьпыт хьалъашай парте кьыча райкомашка а. Цу деша хьаьхьаьра КПСС Заводской райкома оьпыт тоьхам баь члоаьгІаьлй парте Грозненски горкомо.

ХІанз ух сахьата парте ерригача горкомашкн райкомашкн вьашагІаьхьаькхаш 39 штатах йоаьнаьцашкн, хьалъа иштта цьаь-йолча моттигерча Советашкн културно-просветительнишкн учрежденишкн терко геттара кІезига еш хилар.

Республика партияни организациешкн декхарйиьла яь длаьх хьаьхьаьсараьца лоаттабеш дола кьовсам члоаьгІа а тайп-тайпарча идеологический балха средствешкн нах юкьеь беча антирелигиозни балха дуккхача формехи методехи пайда эьа а.

ПАРТЕ обкома Пленумага докхал а деш длаьхой оаьх таьхан, аьлар комсомольца обкома секретара нов. Киндарова, республика комсомольскии организациешкн вьашагІаьхьаькхаш длаьхаш 12 апреле длаьхьаьна цьаь эьшлон-мехкдаьтца длаьхьаьт комсомольца сьезде сийна, хьалъа 16 апреле цьаьхьаь эьшлон метала а дохьийтаргІа. Члоаьга дегІаьнай республика комсомольскии организаци а.

Комсомольца обкомо кьаьстца теркам тІаьхьаькхаш коммунистический кьаьхьаьма болам шербаьра, кагирхошта коммунистический кьаьхьаьм балара. Республикни коммунистический кьаьхьаьма цыкна лелаш 20 эзар комсомольско-кагирхой бригада яь, хьалъа хІанз из сийлен цІаь дикхара кьовсам лоаттабеш 510 коллектив а яь.

Нов. Киндарова белгалдаькхкар цьаьйолча районаьшкн партияни организациешка комсомольскии организациешка кІезига новкьостал деш хилар. Комсомольшкн кийча баь мела хала дала а шоашта хьалъашка лаяьтца декхараш кхоачаше, цьаьбаькьда царна коммунисташкарча хадданза хьаьхам, новкьостал еш.

Республика партияни организациешкн хьалъашка оттаьдъ декхараш толаьмча кхоачашдара беррига нийа, гозвалы, хьинари оарцагІаькхаш кьаьхьаьргадц Нохч-Гіалгіайчен комсомольшкн аьлар нов. Киндарова ший кьаьмаль чакьдоаьлал.

РАЙКОМО райисполкомийни дуккха балхаш даяьд кьаьхьаьмхош белгалдаьх кхоачамбоацараш юкьера длаьдхара, аьлар КПСС Аьхой-Мартана райкома секретара нов. Дурбекова, цьаьбаькьда царех цьаьбаьр тха низ дІа ца кхоачаш да. КхоаьлагІа шу да районе хьалъе йолаьш фабрика соаьл латта. ХІанз цу фабрика ха деш саьг воаьлаьш оаьх, алап а телаш. Оаьх дех парте обкоматара а Министрий Советатара а из фабрика хьалъаьш якькхара новкьостал дар.

Районе соаьш дІаьйибеш йолча заьвда торо хІаьл колхозашкн совхозашкн хьаьчулуш бола беррига соаьш длаьца. Соаьх из шерьяьш йистейнаьча тІаьдлаьдар «Чечинстрой» трест, баькьда хІанз а уж балхаш чакьдоьла гаяьна да. Іа мегаргдц из гүлакхаш длаьх.

Члоаьга терко а еза районе школаш, больницаш хьалъяьр ший диллараьш, электричество йиллараьш.

Района юрта боахаме кьаьхьаьмхош члоаьгІа дех хьайбай помеченишкн хьалъяьр сикьелга. Геттара ледара лелад уж балхаш «Сельстрой» СУ-1 яьча управлене. Иштта ледара латт

Иштта хьинаре кьовсам лоаттабеча длаьхача замах юкьеьх длаьхача кьаьхьаьмхошара цар буьзам шербаьра.

Докладчикно белгалдоакькх, парте Программни ювча хана кьаьхьаьмхошаш яь критический замечанешкн предложенишкн лаяьхьаь Іомаьр партияни организацией лоархамера декхар хилар. Уж цІенхаштца теркал еча моттигашка дукха кхоачамбоацараш длаь доаьх, гүлакхаш дикка дикгаІа а лел.

Кхоачамбоацараш длаьдхараьн де лаяьхьаь гүлакхаш кхоачашдара хадданза тІаьхьаьм лоаттаьрен дукха парте обкомо, горкомашка, райкомашка партияни балха керда формаш юкьеьхуьл, дуккха коммунисташкн общественни хьисаьле партияни организациешка балхашка юкьеьуьз.

КПСС обкома бюрос ладийгІар ший балха тІаьхьаь общественни хьисаьле беш бола болх дегІаьбарах парте Наурский райкома яьча отьаьтга. Цу района дикна оьпыт хьалъашай парте кьыча райкомашка а. Цу деша хьаьхьаьра КПСС Заводской райкома оьпыт тоьхам баь члоаьгІаьлй парте Грозненски горкомо.

ХІанз ух сахьата парте ерригача горкомашкн райкомашкн вьашагІаьхьаькхаш 39 штатах йоаьнаьцашкн, хьалъа иштта цьаь-йолча моттигерча Советашкн културно-просветительнишкн учрежденишкн терко геттара кІезига еш хилар.

Республика партияни организациешкн декхарйиьла яь длаьх хьаьхьаьсараьца лоаттабеш дола кьовсам члоаьгІа а тайп-тайпарча идеологический балха средствешкн нах юкьеь беча антирелигиозни балха дуккхача формехи методехи пайда эьа а.

ПАРТЕ обкома Пленумага докхал а деш длаьхой оаьх таьхан, аьлар комсомольца обкома секретара нов. Киндарова, республика комсомольскии организациешкн вьашагІаьхьаькхаш длаьхаш 12 апреле длаьхьаьна цьаь эьшлон-мехкдаьтца длаьхьаьт комсомольца сьезде сийна, хьалъа 16 апреле цьаьхьаь эьшлон метала а дохьийтаргІа. Члоаьга дегІаьнай республика комсомольски

